

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

III. Eadem forma observata est sub secunda Regum nostrorum dynastia. Ævo Karoli Magni, omnes Metropolitani vocabantur Apostolici. Abstinit sequens ætas ab illa simplicitate. Prisci eligendorum ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

III. Eadem forma observata est sub secunda Regum nostrorum dynastia. Avo Karoli Magni, omnes Metropolitanus vocabantur Apostolici. Abstinent sequens ætas ab illa simplicitate. Prisci eligendorum Episcoporum mores approbati in Capitularibus.

IV. Sede vacante, clerus à Rege postulabat licentiam eligendi. Scribebat etiam ad Metropolitanum; qui secundum Regis voluntatem Episcopum visitatorem delegabat in Ecclesia vacante. Quis cleri vocabulo comprehendantur. Quae fuerint Visitatoris partes. Electionum ritus.

V. Si electores scienter elegerint indignum, electio devolvebatur ad Metropolitanum & ad Episcopos provinciae.

VI. Hinemarus explicatus. Forma examinis electionis.

VII. Vicarij Episcoporum absentium exhibebant vicem eorum cum literis tractatoris. Varia tractatorum species.

VIII. Si nihil canonicum obstabat, Metropolitanus ordinabat electum; ac dein illi literas tribuebat, quibus fidem faceret ordinationis. In eorum locum succedere Bulla pontificia.

IX. Sub tertia Regum nostrorum dynastia, vetus electionum forma servata est; ut patet ex Ivone Carnotensi. Ejus ætate introduci in Ecclesiam cæpere appellationes à confirmatione electionum.

X. In Gallia, consecratio Episcoporum fiebat à Metropolitanis & Episcopis comprovincialibus, absque auctoritate Summi Pontificis; nisi Metropolitanus electum ordinare recusaret. Quo casu, appellabatur ad Summum Pontificem. Suspendis Metropolitanis, Legati sedis apostolica ad se trahere conabantur consecrationes Episcoporum. Ivo tamen negat id justum esse.

XI. Viguit eadem regula in universo Occidente, etiam sub Gregorio VII.

XII. Duodecimo seculo introducta appellatio ad apostolicam sedem. Consecratio tamen Metropolitanis & duobus Episcopis comprovincialibus relicta. Gregorius VII. recusat consecrare quendam Episcopum, donec constituerit eum à jurisdictione Metropolitanis sui esse exemptum. Nihil huic Metropolitanorum juri adversum reperitur in Decreto aut Decretalibus.

XIII. Episcopi ordinati scripto tradebant professionem fidei, sed nullam Episcopis obedientiam promittebant. Ea nova est, & ævo Leonis I. inventa. Inquiritur in originem subsequentium sponsonum. Discrimen professionis quæ Regi præstatur & Metropolitanis.

XIV. Magnam fuisse professionis vim quæ Metropolitanis fiebat, ostendit Ivo. Quid mediæ ætatis Pontifices circa hæc decreverint.

ADDITIO. Ad se tandem traxerunt confirmationes & consecrationes Episcoporum, à quibus iuramentum fidelitatis exigebant. Unde factum ut illud Metropolitanis præstare recusarent suffraganei. Quorum temeritatem repressit Clemens VI.

I. P R A X I S illa quæ per universam Ecclesiam vigeat, quæ per universam electionis & ordinationis permittitur Metropolitanis & coepiscopis ejus, prorsus obtinebat in Galliis: adeoque certa res est, ac tam claris argumentis constans, ut à congerendis hoc loci innumeris testimoniis ab-

stinendum censeam, paucis contentus. Totam hanc materiam paucis verbis completus est Leo I. in epistola ad Rusticum Episcopum Narbonensem: Nulla ratio finit ut inter Episcopos habeantur qui nec à Clericis sunt electi, nec à plebibus expetiti, nec à provincialibus Episcopis cum judicio Metropolitanis consecrati. Vbi vides Leonem, æquè ac canones supra laudatos, judicij vocabulum usurpare, ut electionis confirmationem significet.

II. Concilia Gallicana vim disciplinæ hujus constantissimè retinuerunt. Omnium antiquissimè de ea re sancivit Concilium Arelatense secundum habitum anno quadragesimo quinquagesimo secundo; in cuius canone quinto hæc leguntur: Episcopum sine Metropolitanis, vel epistola Metropolitanis, vel tribus comprovincialibus, non liceat ordinare; ita ut alij comprovinciales admoneantur, ut se suo responso consensisse significant. Quod si inter partes aliqua nata fuerit dubitatio, majori numero Metropolitanus in electione consentiat. Morem illum suis decretis confirmarunt Concilia Arvernense & Aurelianense quintum, quod Regis consensum electioni cleri & plebis connectit ut necessarium, potestatemque Metropolitanis facit vices suas uni ex coepiscopis suis delegandi ad consecrationem impertiendam: Cum voluntate Regis, juxta electionem cleri ac plebis, sicut in antiquis canonibus tenetur scriptum, à Metropolitanis, vel quem in vice sua præmiseris, cum comprovincialibus Pontifex consecratur. Extant præterea quamplures aliæ synodi, quæ docent electiones olim, sub prima Regum nostrorum dynastia, fuisse confirmatas à Metropolitanis & comprovincialibus Episcopis, quorum etiam ministerio manus imponebantur Episcopis.

III: Sub Karolo dein Magno, & Ludovico Pio, forma eadem observata est. Quippe tum post electionem cleri & populi, ut docet Alcuinus, decretum electionis ad Metropolitanum deferebatur, ut electum consecraret. Cum Episcopus civitatis, inquit Alcuinus, fuerit defunctus, eligitur alius à clero seu populo; sique decretum ab illis; & veniunt ad APOSTOLICVM cum suo electo deferente secum suggestionem, hoc est, rogatorias literas, ut eis consecret Episcopum. Ceterum heic observandus est modus loquendi illarum tempestarum, quibus licebat Metropolitanis tribuere titulum Apostolici: cujus moris initia referenda sunt ad tempora Gregorij Turonensis. Sequens ætas abstinuit ab illa simplicitate; & deinceps Apostolici titulus soli Romano Pontifici tributus est ab auctoribus.

Concil. Arvern. an. 535. c. 24

Concil. Aurelian. v. an. 549. c. 104

Alcuinus de divinis offic. cap. 26.

Vide Notat ad Agobardum pag. 116.

Canon XII. Concilij Laodiceni, quem supra adduximus, vim legis in Gallia obtinuit postquam in Regum nostrorum Capitulis descriptum est. Idem dicendum est de canone Carthaginensi, qui praescribit modum examinandae contradictionis obortae aduersus personam electi. Supremum autem harum rerum iudicium illic tribuitur Archiepiscopo, ut eadem Capitula regia loquuntur, & Episcopis comprovincialibus.

Perpicua est in hoc negotio Synodi Tullensis apud Saponarias congregatae sententia: quae ad Britonum Episcopos scribens, ait consecrationem Episcopi ab iis peragi canonicè non posse absque praesentia aut consensu Herardi Turonorum Archiepiscopi: *Ita ut praeter ejus praesentiam aut consensum nullus canonicè possit ordinari Episcopus.*

Sed inutile foret diutius immorari in recensendis testimoniis quibus haec opinio fulciatur, cum extent formulae quae tum in usu erant, editae cum operibus Hincmari, & in calce tomi secundi Conciliorum Galliae. Formulae porro illae melius docent primum morem quam nuda & simplex canonum lectio. Usus enim praesens facilius eis genuinum eorum sensum indicabat quam facere possit nostro seculo improba lectio usu destituta.

IV. Sede igitur vacante, clerus civitatis Regem admonebat eam vacare, quò libertatem eligendi ab eo impetraret. Literae praeterea scribebantur ad Metropolitanum, pro eadem causa: qui precibus itidem suis Regem adibat, simulque poscebat uti Rex patefaceret quemnam Episcopum delegari cuperet Visitatorem in Ecclesia vacante. Origo hujus instituti, nimirum ut Episcopus quidam ad Ecclesiam vacantem dirigatur, qui electionem quanto cyus fieri procurer, perenda est à Concilio Africano, ubi Episcopi illi vocantur *Intercessores*, quos verò sanctus Gregorius *Visitatores* nominat. Datà eligendi licentià, clerus & populus illius Ecclesiae conveniebant ad celebrandam electionem. Cleri autem vocabulo comprehenduntur, non solum Clerici civitatis, id est, Canonici Ecclesiae cathedralis, & Rectores parochiarum civitatis, sed etiam Clerici monasteriorum, & Presbyteri rusticanarum parochiarum, qui Vicarios suos mittebant cum literis quae consensus suos testarentur, ac illorum qui in eorum parochiis habitabant, cives quoque & nobiles laici civitatis in hoc cœtu praesentes esse debebant. Vnde eruitur interpretatio horum vocabulorum, alioqui obscurorum, quae leguntur in decretis Celestini & Leonis Pontificum Romanorum, qui ad hoc ut electio legitima censeri possit,

volunt ut in eam consentiant *vota civium, desideria populorum, honoratorum arbitrium, electio Clericorum, ordinis consensus*, id est, consensus cleri & populi totius dioceseos, qui heic describitur secundum varias hominum condiciones. Visitator à Metropolitano delegatus orationem ad eos habebat, & coram legi jubebat canones & decreta Pontificum Romanorum, in quibus forma electionum continetur, & cujusmodi homo debeat esse is qui eligendus est. Post factam electionem praesente Visitatore, decretum ejus scripto tradebatur, & ab omnibus electoribus subscribebatur; ac deinde, die à Metropolitano indicta, ad eum deferbatur à certo electorum numero, qui fidem facerent eorum quae acta erant; & Metropolitanus praesentiae sistere se debebat electus, pro examine. Interim apud Regem id agebatur ut ipse consensum suum praestaret in gratiam electi. Metropolitanus datis ad comprovinciales Episcopos, ad electum, & vicarios electorum literis, utrosque ad diem quam edicebat & ad certum locum evocabat ad examinandum decretum & virtutes electi. Quòd si in varias personas se vota partium divisissent, Metropolitanus eum praeferebat *qui majoribus studiis juvabatur & meritis*, id est, eum quem major pars elegerat, & qui capax in primis videbatur. Dein electum examinabat, ut intelligeret an aliquo impedimento canonico prohiberetur ejus electio, utrum ea doctrina praeditus esset quae Episcopo necessaria est, & utrum in professione fidei catholicè crederet. Si quod in eo impedimentum reperiretur, electio repudiabatur, & electores jubebantur novam electionem celebrare, ut patet ex formula secunda.

V. At si electores scienter & de industria virum elegissent qui secundum Canones aliquo impedimento teneretur, eis poena imponebatur ob contemptum Canonum; & Metropolitanus eo casu electionem celebrabat cum Episcopis comprovincialibus. Iudicium autem illud circa vitium electi fiebat à Metropolitano & Episcopis, ut patet ex Hincmaro in formula quarta: *Si personam à sacris canonibus deviam scienter nobis adduxeritis, non solum ex ea Pontificem non habebitis, verum etiam pro illicita electione, ut contemptores Canonum, iudicium incurretis; sed & nostro ac coepiscoporum iudicio refutata rationabiliter electione vestra incongrua, talem secundum Laodicenses canones studebimus eligere qui vestris vitiosis voluntatibus non valeat consentire.*

VI. Cavendum igitur est ab eodem Hincmaro adversus Hincmarum Laudu-

Cod. Canon.
Ecc. Afric. c. 74.

Hincmar. in form.
11. *De electio non tantum à civitate Clericis erit agenda, verum & de omnibus monasteriis, iustis parochiis, & de rusticianarum parochiarum Presbyteris, cœmoranis vicariis, comoranis secum concordia vota ferentibus. Sed & laici nobiles ac cives adesse debent. Quoniam ab omnibus debet abominari.*

Cod. C.
Alic. c.